

2005 YILI TEFE ORANLARI VE ENFLASYON DÜZELTMESİ

A- Enflasyon Düzeltmesi

Vergi Usul Kanununun mükerrer 298'inci maddesinde enflasyon düzeltmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Bu maddeye göre enflasyon düzeltmesi uygulanabilmesi için aşağıdaki şartların gerçekleşmesi gerekmektedir.

- Kazancın bilanço esasına göre tespit edilmesi,
- Toptan Eşya Fiyat endeksindeki artışın;
 - ✓ içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde %100'den ve
 - ✓ içinde bulunulan hesap döneminde % 10'dan fazla olması gerekmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumunca 2002-2005 dönemine ilişkin olarak yayımlanan ve TEFE endeksi aşağıdaki gibidir:

	2002	2003	2004	2005
OCAK	5157,4	6840,7	7576,5	8328,42
ŞUBAT	5289,5	7055,7	7700,6	8326,55
MART	5387,9	7281,8	7862,2	8503,60
NİSAN	5485,5	7410	8070,5	8675,43
MAYIS	5508,4	7364	8067,8	8647,64
HAZİRAN	5572	7222,2	7982,7	8677,15
TEMMUZ	5720,7	7183,5	7861,6	8655,06
AĞUSTOS	5842,8	7169,4	7923,5	8804,91
EYLÜL	6024,6	7173,3	8069,7	8950,24
EKİM	6213,3	7213,4	8330,1	9009,11
KASIM	6314,3	7336,2	8392,7	8805,20
ARALIK	6478,8	7382,1	8403,8	8785,74

Enflasyon düzeltmesi açısından 2005 yılı itibariyle TEFE artışları da aşağıdaki gibidir.

	Son Üç Hesap Dönemi (%)	2005 Yılı Hesap Dönemi (%)
OCAK	89,70	9,92
ŞUBAT	57,41	8,12
MART	57,82	8,15
NİSAN	58,15	7,49
MAYIS	56,99	7,18
HAZİRAN	55,72	8,69
TEMMUZ	51,29	10,09
AĞUSTOS	50,69	11,12
EYLÜL	48,56	10,91
EKİM	44,99	8,15
KASIM	39,44	4,91
ARALIK	35,60	4,54

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere, TEFE oranı 2005 yılında % 10'nu, son üç hesap döneminde % 100'ü aşmadığından enflasyon düzeltmesi şartları gerçekleşmemiştir. Bu nedenle 2005 yılında enflasyon düzeltmesi uygulanmayacaktır.

Yukarıdaki hesaplamalar normal hesap dönemine tabi olan (01/01-31/12) mükellefler için yapıldığından özel hesap dönemine tabi olan mükelleflerin kullandıkları özel hesap dönemine ait geçici vergi dönemleri itibarıyla söz konusu şartların gerçekleşip gerçekleşmediğine bakarak enflasyon düzeltmesi yapıp yapmayacaklarına karar vermeleri gerekmektedir.

B- Münhasıran Sürekli Olarak İşlenmiş Altın, Gümüş Alım-Satımı ve İmali İle İştigal Eden Mükelleflerin Enflasyon Düzeltmesi Yapmaları Zorunluluğu

Vergi Usul Kanununun mükerrer 298/9'uncu maddesinde, münhasıran sürekli olarak işlenmiş; altın, gümüş **alım-satımı ve imali** ile iştigal eden mükelleflerin, enflasyon düzeltmesi için aranan şartlara bakılmaksızın enflasyon düzeltmesi yapmaları gerekmektedir.

Ayrıca, Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığınca çıkarılan 19 No'lu Vergi Usul Kanunu Sirkülerinde de açıklandığı üzere, Vergi Usul Kanununun mükerrer 298'inci maddesi uyarınca **münhasıran sürekli olarak işlenmiş altın, gümüş alım-satımı ve imali ile iştigal eden mükelleflerin** 338 ve 348 sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerinde belirtilen esaslar dahilinde, yukarıdaki şartlarla sınırlı olmaksızın enflasyon düzeltmesi yapmaları zorunlu olduğundan her hal ve taktirde enflasyon düzeltmesi yapmaları gerekmektedir. **Ancak, bu mükelleflerin düzeltilmiş bilançolarını geçici vergi beyannamelerine ekleme zorunluluğu bulunmamaktadır.**

Diğer taraftan, esas faaliyetleri olan kuyumculuk işi yanında bu faaliyetlerinin bir cüzü niteliğinde olan platin, kıymetli taş alım-satımı veya imali gibi faaliyetleri bulunan mükelleflerce de enflasyon düzeltmesi yapılacaktır. Ancak, kuyumculuk faaliyetinin yanı sıra bu nitelikte olmayan market işletmesi, gıda ticareti, beyaz eşya alım-satımı, kafe işletmesi gibi başka faaliyetlerinin bulunması durumunda "münhasıran sürekli olarak işlenmiş altın, gümüş alım-satımı ve imali" faaliyetinden söz edilemeyeceğinden enflasyon düzeltmesinin yapılmaması gerekmektedir.

C- Yatırım İndiriminde TEFE Uygulaması

Gelir Vergisi Kanununun 19/2'nci maddesinde yatırım harcamalarının yapıldığı yıla ilişkin vergi matrahının tespitinde, kazancın yetersiz olması nedeniyle dikkate alınamayan istisna tutarının, **izleyen dönemlerde**, bu dönemlerde Türkiye İstatistik Kurumu Toptan Eşya Fiyatları Genel

Endeksinde meydana gelen artış oranında artırılarak dikkate alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Devreden yatırım indiriminde endeksleme uygulaması , 4108 Sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişiklik sonucunda 01.01.1995 tarihinden itibaren uygulanmaktadır.. Ancak daha sonra 4108 Sayılı Kanunla getirilen uygulamada endeksleme uygulaması 3 yıllı sınırlandırılmıştı. 4369 Sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişiklikle, 01.01.1998 tarihinden itibaren alınan yatırım teşvik belgeleri kapsamında yapılan yatırımlarda devreden yatırım indiriminin herhangi bir süreyle sınırlı olmaksızın yeniden değerlendirme oranında endekslenmesine izin verilmiş ve bu durum 4842 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikle de korunmuştur. Ancak, 5035 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle de endeksleme uygulamasına devam edilmekle birlikte endekslemede kullanılacak oran, 01.01.2004 tarihinden geçerli olmak üzere TEFE olarak değiştirilmiştir. Yapılan bu açıklamalar ayrıntılı olarak aşağıdaki tabloda özetlenmiştir. Bu nedenle endeksleme yapılırken bu düzenlemelerin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Yatırım Teşvik Belgesinin Tarihi	Endeksleme Uygulaması	Endeks Uygulama Süresi	Endekslemede Uygulanacak Oran	
31/12/1994'den önce	Yok			
01/01/1995-31/12/1997	Var	3 Yıl	Yeniden değerlendirme oranı	
01/01/1998-24/04/2003	Var (Sadece teşvik belgeleri yatırımlar için)	Süresiz	Yeniden değerlendirme oranı	
24/04/2003'den sonra yapılan yatırımlar	Var (teşvik belgeli ve teşvik belgesiz tüm yatırımlar için)	Süresiz	31.12.2003'e Kadar	01.01.2004'den İtibaren
			Yeniden değerlendirme oranı	TEFE oranı

Dolayısıyla 2005 yılına devreden ve endekslemeden yararlanan yatırım indirimleri açısından uygulanacak TEFE oranı % 4,54'dür.

Saygılarımızla...